

Нада Вилотијевић
Учитељски факултет, Универзитет у Београду

Методичка теорија и пракса број 1/2020
УДК: 37
стр. 121 - 122

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

Организована и циљно усмерена активност с ученицима ради проширивања и продубљивања → **знања**, умења, навика, развоја индивидуалних способности, као и одмора, разоноде и развоја личности. То је саставни део образовно-васпитног рада → **школе**, а основне одлике су му: а) стварање повољних услова за испољавање стваралачких способности → **ученика**; б) омогућавање ученицима да практично раде; в) уношење у живот ученика маштовитих елемената и оптимистичких перспектива; г) омогућавање ученицима да се међусобно неформално односе. – Основни задаци *в. а.* су: природно настављање активности са → **наставних часова**, које се остварује у другачијим условима и другачијој организацији; стварање повољне атмосфере да се у потпуности испољи стваралачка личност ученика; пружање могућности ученицима да се баве активностима које ангажују не само мисао него и руке, и да тако остваре користан резултат; омогућавање да се опусте, активно одморе и у ведрој атмосфери задовоље своја разноврсна интересовања; појачавање међуученичке сарадње и социјализацијских процеса. Иако су *в. а.* циљно усмерене, оне ученицима омогућавају да одлучујуће утичу на избор садржаја, да тако задовољавају своја интересовања а да то ипак остане у оквирима планског остваривања образовно-васпитних циљева. Тако *в. а.* доприносе откривању и развоју разноврсних способности ученика, које се не примећују увек у часовним активностима. Укључивањем у различите облике *в. а.* обогаћује се искуство ученика, његова знања о различитим човековим занимањима; ученик стиче неопходне практичне вештине и навике. То подстиче жељу за активним учешћем у продуктивним радним делатностима

и развија дечју самосталност. У различитим облицима ваннаставног рада ученици испољавају не само своје индивидуалне особености него се и уче да живе у социјалној групи, у колективу, да међусобно сарађују, да брину о својим друговима, да се стављају у њихов положај. – *В. а.* могу имати стваралачки, сазнајни, спортски, радни, уметнички, игровни карактер, чиме се обогаћује искуство у колективној сарадњи. То је важан аспект социјалног васпитања, којим треба остварити два циља – да се допринесе социјализацији младих и саморазвоју појединца који ће објективно сагледавати себе у социјалној групи. Развијањем тих разноликих интересовања ученицима се посредно сугерише како да користе своје слободно време, у коме правцу да развијају своје потенцијале. У тим заједничким активностима ученик најбоље процењује себе, сагледава шта може и колико може, па се тако и професионално оријентише. Гледано са те стране, *в. а.* значајне су не само на појединачном и не само на школском, него и на друштвеном плану: младе упућују да се окрену правим вредностима. Битан услов да *в. а.* остваре своју суштину јесте да се планирају и организују заједно с ученицима, тј. да се њима омогући да што више утичу на избор садржаја, као и на начин реализације планираног рада. Тако ће се задовољити њихова интересовања и жеље, а они чвршће везати за наставнике и школу као установу која им време чини интересантнијим и радоснијим. – Постоје врло разноврсни облици *в. а.* – групе, секције, друштва са врло различитим усмерењима – техничким, литерарним, позоришним, спортским, рекреативним, у којима сваки појединац може наћи место и прилику за лично исказивање. Преко тих активности може се остварити врло успешна сарадња с локалном средином, са културним установама, техничком клубовима, спортским друштвима, и знатно допринети порасту угледа школе у ближем окружењу.

Лит.: Н. Filipović, *Vannastavna aktivnost učenika*, 1980; Т. Н. Калечиц, *Внеклассная и внешкольная работа с учащимися*, 1980; Н. Трнавац, *Школска педагогија*, 2005; С. Каћарог – Н. Vilotijević, *Školska i porodična pedagogija*, 2005; М. Илић – Р. Николић – Б. Јовановић, *Школска педагогија*, 2006; Н. Suzić, *Pedagogija za XXI vek*, 2005.